

Právny rámec

Základná úprava insolvenčného konania v Českej republike je zahrnutá v zákone č. 182/2006 Zb. o úpadku a spôsoboch jeho riešenia (insolvenčný zákon), pričom podporne sa uplatní zákon č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Ďalším dôležitým predpisom je zákon č. 312/2006 Zb. o insolvenčných správcoch, ktorý (popri úprave v insolvenčnom zákone) dotvára právny rámec profesie insolvenčného správcu.

Aktuálnu verziu týchto predpisov možno nájsť [tu](#).

1 Proti komu je možné podať návrh na začatie insolvenčného konania?

Insolvenčné konanie je možné začať proti fyzickým aj právnickým osobám bez ohľadu na to, či ide o podnikateľské subjekty.

Jednotlivé druhy insolvenčného konania (konkurz, reorganizácia, oddĺženie) sa líšia v tom, pre aké subjekty sú určené. Kým konkurz môže byť začatý voči všetkým subjektom, reorganizácia je zameraná výlučne na podnikateľov a oddĺženie predovšetkým na nepodnikateľské subjekty (podrobnosti pozri nižšie). Insolvenčné konanie nie je možné začať proti štátu, územnému samosprávnemu celku, politickým stranám a hnutiam v čase volieb a ďalším vybraným subjektom prevažne verejnoprávnej povahy. Osobitné pravidlá sa uplatnia v prípade finančných inštitúcií a poisťovní.

2 Aké sú podmienky na začatie insolvenčného konania?**Stav úpadku alebo hroziaceho úpadku**

Insolvenčné konanie je súdne konanie, predmetom ktorého je úpadok dlžníka alebo jeho hroziaci úpadok a spôsob jeho riešenia. Základným predpokladom je existencia úpadku alebo hroziaceho úpadku.

Dlžník je v úpadku, ak (*kumulatívne platia tieto podmienky*):

má viac veriteľov,

má nesplatené peňažné záväzky viac ako 30 dní po lehote splatnosti,

nie je schopný plniť tieto záväzky.

Predpokladá sa, že dlžník nie je schopný plniť svoje peňažné záväzky predovšetkým vtedy, ak zastavil platby podstatnej časti svojich peňažných záväzkov, neplní ich dlhšie ako 3 mesiace po termíne splatnosti, prípadne nie je možné dosiahnuť uspokojenie niektorých zo splatných peňažných pohľadávok voči dlžníkovi výkonom rozhodnutia alebo exekúciou.

Dlžník, ktorý je podnikateľom (či už právnickou, alebo fyzickou osobou), je v úpadku aj vtedy, ak je nadmerne zadlžený. K nadmernej zadlženosti dochádza vtedy, keď má dlžník viacerých veriteľov a súčet jeho záväzkov prevyšuje hodnotu jeho majetku.

O hroziaci úpadok ide vtedy, ak je vzhľadom na všetky okolnosti možné dôvodne predpokladať, že dlžník nebude schopný riadne a včas splniť podstatnú časť svojich peňažných záväzkov.

Druhy insolvenčného konania

České právne predpisy rozlišujú tri základné spôsoby riešenia úpadku alebo hroziaceho úpadku dlžníka v insolvenčnom konaní:

konkurz (*konkurs*),

reorganizácia (*reorganizace*),

oddĺženie (*oddlužení*).

Insolvenčný zákon nestanovuje, ktorý z týchto spôsobov riešenia úpadku má určitý dlžník použiť, ale ponecháva voľbu otvorenú. Popri postupe likvidácie (konkurz) existuje aj prvok sanácie (reorganizácia a oddĺženie). Výber vhodného spôsobu riešenia úpadku dlžníka má byť prítom vedený záujmom o čo najvyššiu mieru uspokojenia veriteľov.

Konkurz je hlavným spôsobom riešenia úpadku, pričom sa na základe rozhodnutia o vyhlásení konkurzu zistené pohľadávky veriteľov z veľkej časti uspokojia z výnosov speňaženia aktív. Neuspokojené pohľadávky alebo ich časti nezaniknú, ak sa v zákone nestanovuje inak. Tento spôsob riešenia úpadku sa použije vždy, keď nie je možné použiť reorganizáciu alebo oddĺženie, čiže postupy, ktoré sú voči dlžníkovi miernejšie, alebo ak sa počas konania zistí, že v takomto spôsobe riešenia úpadku nie je možné pokračovať.

Reorganizáciu možno uplatniť na riešenie úpadku alebo hroziaceho úpadku dlžníkov, ktorí sú podnikateľskými subjektmi. Týka sa reorganizácie podniku.

Spravidla sa predpokladá postupné uspokojovanie pohľadávok veriteľov za zachovania prevádzky dlžníkovho podniku v súlade s opatreniami na ozdravenie jeho riadenia podľa reorganizačného plánu schváleného insolvenčným súdom. Plnenie plánu priebežne sledujú veritelia.

Oddĺženie je spôsob riešenia úpadku alebo hroziaceho úpadku určený pre dlžníkov, ktorí sú buď fyzickými osobami (bez ohľadu na to, či sú podnikateľmi), alebo právnickými osobami, ktoré nie sú podnikateľskými subjektmi. Pri tomto spôsobe riešenia úpadku sa sociálne aspekty zohľadňujú vo väčšej miere než ekonomické hľadiská. Má umožniť dlžníkovi „nový začiatok“ a motivovať ho k aktívnemu zapojeniu sa do splácania svojho dlhu. Vo všeobecnosti sa od dlžníkov vyžaduje, aby boli schopní v plnom rozsahu pokryť aspoň odmenu insolvenčného správcu a jeho hotovostné výdavky, pohľadávky ostatných veriteľov prinajmenšom v rovnakej výške a okrem toho v plnej výške akékoľvek pohľadávky na výživné zo zákona a poplatky osoby, ktorá vypracovala návrh na povolenie oddĺženia. Určitým kategóriám dlžníkov (pobratelia starobného alebo invalidného dôchodku alebo dlžníci schopní dosiahnuť stanovenú percentuálnu mieru uspokojenia veriteľov) možno priznať oddĺženie v kratšej lehote. V prípade zabezpečených veriteľov sa počíta s uspokojením zo zabezpečenia. Súčasne je cieľom znížiť aj náklady verejných rozpočtov na sanáciu osôb, ktoré sa ocitli v sociálnej kríze. Oddĺženie možno vykonať speňažením konkurznej podstaty alebo stanovením splátkového kalendára spolu so speňažením konkurznej podstaty.

Kto je oprávnený podať insolvenčný návrh

Insolvenčné konanie je možné začať iba na návrh. Začína sa dňom, keď je insolvenčný návrh doručený na vecne príslušný súd. Insolvenčný návrh má oprávnenie podať dlžník alebo jeho veriteľ. Ak ide o insolvenčný návrh v prípade hroziaceho úpadku, môže insolvenčný návrh podať iba dlžník.

Dlžník, ktorý je podnikateľom (či už osobou fyzickou, alebo právnickou), má povinnosť podať insolvenčný návrh bez zbytočného odkladu po tom, ako sa dozvedel alebo sa pri dostatočnej starostlivosti mal dozvedieť o svojom úpadku.

Začatie konkurzu

Insolvenčný súd rozhoduje o vyhlásení konkurzu samostatným rozhodnutím. Vo výnimočných prípadoch môže toto rozhodnutie spojiť s rozhodnutím o úpadku (ak je dlžník osobou, v prípade ktorej je vylúčená možnosť reorganizácie alebo oddĺženia). Účinky vyhlásenia konkurzu začínajú platiť okamihom zverejnenia rozhodnutia o vyhlásení konkurzu v insolvenčnom registri.

Začatie reorganizácie

Reorganizácia sa začína na základe rozhodnutia insolvenčného súdu, ktorý o jej povolení rozhoduje na návrh dlžníka alebo prihláseného veriteľa.

Povolenie reorganizácie možno udeliť, ak (*platia tieto nekumulatívne podmienky*):

celková suma čistého ročného obratu dlžníka v poslednom účtovnom období predchádzajúcom insolvenčnému návrhu dosiahla aspoň 50 000 000 CZK alebo dlžník zamestnáva aspoň 50 zamestnancov, alebo

dlžník spolu s insolvenčným návrhom alebo najneskôr do rozhodnutia o úpadku predložil insolvenčnému súdu plán reorganizácie prijatý aspoň polovicou všetkých zabezpečených veriteľov vypočítanou podľa výšky ich pohľadávok a aspoň polovicou všetkých nezabezpečených veriteľov vypočítanou podľa výšky pohľadávok.

Reorganizácia nie je prípustná, ak je dlžníkom právnická osoba v likvidácii, obchodník s cennými papiermi alebo osoba oprávnená obchodovať na komoditnej burze na základe osobitného právneho predpisu.

Ak sú splnené zákonné podmienky, insolvenčný súd rozhodne o povolení reorganizácie; odvolanie proti takémuto rozhodnutiu nie je prípustné.

Insolvenčný súd zamietne návrh na povolenie reorganizácie, ak: a) je s ohľadom na všetky okolnosti možné dôvodne predpokladať, že sa ním sleduje nepoctivý zámer; b) návrh znova podala osoba, o ktorej návrhu na povolenie reorganizácie už skôr rozhodol súd; c) návrh podal veriteľ, ale neschválila ho schôdza veriteľov. Odvolanie proti rozhodnutiu môže podať iba osoba, ktorá návrh podala.

Začatie oddĺženia

Návrh na povolenie oddĺženia podáva dlžník, a to na predpísanom formulári a prípadne spolu s insolvenčným návrhom (ak nebolo insolvenčné konanie začaté na návrh veriteľa). Platia obmedzenia, podľa ktorých návrh na povolenie oddĺženia môže podať v mene dlžníka advokát, notár, súdny exekútor, insolvenčný správca alebo osoba akreditovaná vo verejnom záujme. Dlžník je oprávnený podať tento návrh sám, ak absolvoval právnické alebo ekonomické vysokoškolské vzdelanie.

Návrh na povolenie oddĺženia a prílohy k nemu musia najmä obsahovať údaje o minulých a očakávaných budúcich príjmoch dlžníka, zoznam majetku a čestné vyhlásenie o tom, že pri vypracovaní insolvenčného návrhu bol informovaný o svojich povinnostiach v insolvenčnom konaní, že v prípade oddĺženia bude riadne splácať pohľadávky veriteľov, vynaloží všetko úsilie, ktoré od neho oprávnene možno požadovať, aby ich uspokojil v plnej výške, bude plniť svoje povinnosti podľa insolvenčného zákona a rozhodnutia o schválení oddĺženia a prizná všetky svoje príjmy v plnej výške.

Insolvenčný súd rozhodne o povolení oddĺženia, ak sú podmienky splnené. Návrh na povolenie oddĺženia zamietne, ak so zreteľom na všetky okolnosti môže odôvodnene predpokladať, že sa ním sleduje nepoctivý zámer alebo že dlžník nie je schopný uhradiť ani minimálnu splátku. Minimálna splátka musí v plnej výške pokrývať odmenu a výdavky insolvenčného správcu, nesplatené a priebežné výživné, odmenu osoby, ktorá vypracuje návrh na povolenie oddĺženia a určitú splatnú sumu pre bežných nezabezpečených veriteľov. Insolvenčný súd zamietne návrh na povolenie oddĺženia aj vtedy, ak doterajšie výsledky konania dokazujú ľahostajný alebo nedbanlivý prístup dlžníka k plneniu povinností v insolvenčnom konaní. Insolvenčný súd zamietne návrh na povolenie oddĺženia aj v prípade, že a) dlžníkovi bolo v priebehu posledných desiatich rokov priznané oddĺženie, b) sa v priebehu posledných piatich rokov ukončilo oddĺženie z dôvodu nepoctivého zámeru alebo c) sa v priebehu posledných troch mesiacov zastavilo konanie z dôvodu stiahnutia návrhu dlžníkom. K zamietnutiu z uvedených dôvodov nedochádza, ak sa dlžník zaviazal z ospravedliteľného dôvodu alebo ak existuje výrazný nepomer medzi výškou dlhu a poskytnutými splátkami. Proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu sa môže odvolať iba dlžník.

Kedy začínajú platiť účinky začiatku insolvenčného konania

Účinky začiatku insolvenčného konania nastávajú v okamihu zverejnenia oznámenia o začatí insolvenčného konania v insolvenčnom registri (pozri ďalej).

Účinky začiatku konania trvajú do skončenia insolvenčného konania, pokiaľ sa v prípade niektorého zo spôsobov riešenia úpadku zákonom nestanovuje inak.

Predbežné opatrenia pred vydaním rozhodnutia o úpadku

Predbežné opatrenie v čase do rozhodnutia o insolvenčnom návrhu môže insolvenčný súd nariadiť aj bez návrhu, ak sa v zákone nestanovuje inak.

Navrhovateľ predbežného opatrenia, ktoré by insolvenčný súd mohol nariadiť aj bez návrhu, nemá povinnosť zložiť zábezpeku. Povinnosť zložiť zábezpeku ako navrhovateľ predbežného opatrenia nemá dlžník.

Takýmto predbežným opatrením môže insolvenčný súd okrem iného:

určiť predbežného správcu,

obmedziť niektoré účinky súvisiace so začatím insolvenčného konania,

nariadiť ktorémukoľvek navrhovateľovi insolvenčného konania, aby zložil zábezpeku na náhradu škody alebo inej ujmy vzniknutej dlžníkovi.

Insolvenčný register

Verejná dostupnosť informácií o insolvenčnom konaní sa zabezpečuje prostredníctvom insolvenčného registra, ktorý spravuje ministerstvo spravodlivosti.

Toto je elektronický informačný systém verejnej správy, ktorý je dostupný na adrese <https://isir.justice.cz>.

Základnou úlohou insolvenčného registra je zabezpečiť maximálnu mieru verejnej dostupnosti informácií o insolvenčných konaniach a umožniť sledovanie ich priebehu. Prostredníctvom registra sú zverejňované rozhodnutia insolvenčného súdu vydané v insolvenčnom konaní a v incidenčných sporoch, podania, ktoré sa vkladajú do súdneho spisu, a ďalšie informácie, ak sa tak stanoví insolvenčným zákonom alebo ak o tom rozhodne insolvenčný súd.

Insolvenčný register je verejne dostupný (s výnimkou niektorých údajov) a každý má právo doň nahliadnuť a robiť si z neho kópie a výpisy.

Okrem informačnej funkcie má insolvenčný register zásadný význam pri doručovaní písomností, pretože je nástrojom na doručovanie väčšiny súdnych rozhodnutí a iných písomností. V insolvenčnom registri sa začatie insolvenčného konania oznamuje vyhlásením v zásade do dvoch hodín od podania návrhu (resp. do dvoch hodín v rámci pracovného času súdu). Následne sa v insolvenčnom registri zverejňujú všetky rozhodnutia súdu a ďalšie písomnosti. Každý tak má prehľad o insolvenčných konaniach vedených v Českej republike.

3 Ktorý majetok tvorí súčasť konkurznej podstaty? Ako sa nakladá s majetkom, ktorý dlžník nadobudne alebo mu prípadne po začatí insolvenčného konania?

Konkurzná podstata

Ak insolvenčný návrh podal dlžník, do konkurznej podstaty spadá majetok, ktorý dlžníkovi patril v okamihu, keď nastali účinky spojené so začatím insolvenčného konania, ako aj majetok, ktorý dlžník nadobudol v priebehu insolvenčného konania.

Ak insolvenčný návrh podal veriteľ, do konkurznej podstaty spadá majetok, ktorý dlžníkovi patril v okamihu, keď nastali účinky predbežného opatrenia, ktorým insolvenčný súd celkom alebo čiastočne obmedzil právo dlžníka nakladať so svojím majetkom, majetok, ktorý dlžníkovi patril v okamihu, keď nastali účinky rozhodnutia o úpadku dlžníka, a majetok, ktorý dlžník nadobudol v priebehu insolvenčného konania po tom, ako nastali účinky týchto rozhodnutí.

Ak je dlžník spoluvlastníkom vyššie uvedeného majetku, do konkurznej podstaty spadá podiel dlžníka na tomto majetku. Takýto majetok spadá do konkurznej podstaty aj vtedy, ak je v spoločnom vlastníctve dlžníka a jeho manželského partnera.

Majetok iných osôb ako dlžníka spadá do konkurznej podstaty, ak sa to stanovuje v zákone, predovšetkým vtedy, ak ide o plnenie z neúčinných (odporovateľných) právnych úkonov. Na účely speňaženia sa takýto majetok považuje za majetok dlžníka.

Ak nie je v zákone stanovené inak, konkurznú podstatu tvoria predovšetkým peňažné prostriedky, hnutelné a nehnuteľné veci, podnik, súbor vecí a vecí hromadné, vkladné knižky, vkladové listy a iné formy vkladov, akcie, zmenky, šeky alebo iné cenné papiere, obchodné podiely, dlžníkove peňažné aj nepeňažné pohľadávky vrátane podmienených pohľadávok a pohľadávok, ktoré zatiaľ nie sú splatné, dlžníkova mzda, plat, odmena za prácu a príjmy, ktoré dlžníkovi nahrádzajú odmenu za prácu, ďalšie práva a iné majetkové hodnoty, ak majú hodnotu oceniteľnú peniazmi. Konkurznú podstatu ďalej tvorí aj príslušenstvo, prírastky, plody a úžitky uvedeného majetku.

Ak sa v zákone nestanovuje inak, do konkurznej podstaty nepatrí majetok, ktorý nie je možné postihnúť výkonom rozhodnutia alebo exekúciou. Táto problematika je upravená v zákone č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok. Z vecí vo vlastníctve povinnej osoby sa výkon rozhodnutia nemôže vzťahovať na veci, ktoré povinná osoba nevyhnutne potrebuje na uspokojovanie svojich hmotných potrieb a hmotných potrieb svojej rodiny alebo na plnenie svojich pracovných povinností, ani na veci, ktorých predaj by bol v rozpore s morálnymi pravidlami (predovšetkým bežné súčasť odevu, zvyčajné vybavenie domácnosti, snubný prsteň a iné predmety podobnej povahy, zdravotnícke potreby a iné veci, ktoré povinná osoba potrebuje vzhľadom na svoju chorobu alebo telesné postihnutie, hotovosť do sumy zodpovedajúcej dvojnásobku životného minima jednotlivca, zvieratá chované ako spoločník človeka). Veci slúžiace na podnikanie dlžníka však z konkurznej podstaty vylúčené nie sú. Ak v zákone nie je stanovené inak, do konkurznej podstaty nepatrí ani majetok, s ktorým je možné podľa osobitného právneho predpisu nakladať iba spôsobom, na ktorý bol určený (napríklad účelové dotácie a návratné formy výpomoci zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu územného samosprávneho celku alebo zo štátneho fondu).

Ako sa nakladá s majetkom, ktorý dlžník nadobudne alebo ktorý mu pripadne po začatí insolvenčného konania

Ak ide o majetok, ktorý dlžník nadobudol alebo ktorý mu pripadol po začatí insolvenčného konania, spravidla platí, že sa zahŕňa do konkurznej podstaty. Podľa konkrétneho spôsobu riešenia úpadku sa to môže upraviť. S majetkom v konkurznej podstate môže dlžník nakladať iba v súlade s obmedzeniami podľa konkrétnej fázy insolvenčného konania a podľa spôsobu riešenia úpadku.

4 Aké právomoci má dlžník, resp. správca?

Úloha a postavenie insolvenčného správcu (ďalej len „správca“)

Hlavným poslaním správcu je nakladanie s konkurznou podstatou dlžníka a riešenie incidenčných a ďalších sporov. Cieľom činností správcu je dosiahnuť pomerné, rýchle, hospodárne a čo najvyššie uspokojenie veriteľov.

Správca má povinnosť postupovať pri výkone funkcie svedomito a odborne; má povinnosť vyvinúť všetko úsilie, ktoré je spravodlivé od neho požadovať, aby boli veritelia uspokojení v čo najvyššej miere. Má povinnosť dať pri výkone funkcie prednosť spoločnému záujmu veriteľov pred svojimi záujmami aj pred záujmami iných osôb.

V rámci konkurzu prechádza na správcu oprávnenie nakladať s konkurznou podstatou, ako aj výkon práv a plnenie povinností, ktoré prináležia dlžníkovi, ak súvisia s konkurznou podstatou. Správca vykonáva predovšetkým práva akcionára súvisiace s akciami zahrnutými do konkurznej podstaty, vystupuje voči dlžníkovým zamestnancom ako zamestnávateľ, zabezpečuje fungovanie dlžníkovho podniku, vedenie účtovníctva a plnenie daňových povinností. Jeho úlohou je spravidla speňaženie konkurznej podstaty.

V rámci reorganizácie správca predovšetkým vykonáva dohľad nad činnosťou dlžníka s dispozičnými právami, pokračuje v zisťovaní konkurznej podstaty a v jej spisovaní, vedie incidenčné spory, zostavuje a dopĺňa zoznam veriteľov a podáva správy veriteľskému výboru. Na správcu prechádza aj pôsobnosť valného zhromaždenia alebo členskej schôdze dlžníka.

V rámci oddĺženia správca vykonáva spolu s insolvenčným súdom a veriteľmi dohľad nad dlžníkom a jeho činnosťou, speňažuje dlžníkov majetok alebo medzi veriteľov rozvrhuje jednotlivé mesačné platby podľa splátkového kalendára.

Postavenie dlžníka

V rámci konkurzu stráca dlžník oprávnenie nakladať s konkurznou podstatou, ako aj oprávnenie na výkon ďalších práv a plnenie povinností súvisiacich s konkurznou podstatou. Tieto oprávnenia prechádzajú na správcu. Právne úkony v uvedených záležitostiach, ktoré dlžník vykonal po tom, ako oprávnenie nakladať s konkurznou podstatou prešlo na správcu, sú proti jeho veriteľom zo zákona neúčinné.

V rámci reorganizácie zostávajú dlžníkovi dispozičné práva, ale s obmedzeniami. Právne úkony, ktoré majú z hľadiska nakladania s konkurznou podstatou a jej správou zásadný význam, uskutočňuje dlžník s dispozičnými právami iba so súhlasom veriteľského výboru. Porušenie tejto povinnosti má za následok zodpovednosť dlžníka za škodu alebo inú ujmu, ktorú tým spôsobil veriteľom alebo tretím osobám; členovia štatutárneho orgánu dlžníka za takto spôsobenú škodu alebo inú ujmu ručia spoločne a nerozdielne. Za právne úkony, ktoré majú zásadný význam, sa považujú úkony, v dôsledku ktorých sa významne zmení hodnota konkurznej podstaty alebo postavenie veriteľov, prípadne miera uspokojenia veriteľov. Na správcu prechádza pôsobnosť valného zhromaždenia alebo členskej schôdze dlžníka.

V rámci oddĺženia takisto zostávajú dlžníkovi dispozičné práva, ale s obmedzeniami. Dlžník je pod dohľadom insolvenčného súdu, správcu a veriteľov.

5 Za akých podmienok je možné uplatniť započítanie?

Všeobecná úprava započítania pohľadávok je súčasťou občianskeho zákonníka. Základným pravidlom je, že ak si strany navzájom dlžia plnenie rovnakého druhu, môže každá z nich voči druhej strane vyhlásiť, že svoju pohľadávku započítava voči pohľadávke druhej strany. K započítaniu je možné pristúpiť hneď, ako strane vznikne právo požadovať uspokojenie vlastnej pohľadávky a plniť svoj vlastný dlh. Započítaním sa obe pohľadávky rušia v rozsahu, v akom sa vzájomne kryjú; ak sa nekryjú úplne, pohľadávka sa započíta podobne ako pri splnení. Tieto účinky nastávajú v okamihu, keď sa obe pohľadávky stali oprávnenými na započítanie.

V rámci insolvenčných konaní platí, že započítanie vzájomných pohľadávok dlžníka a veriteľa je po rozhodnutí o úpadku prípustné, ak zákonné podmienky tohto započítania (podľa občianskeho zákonníka) boli splnené pred rozhodnutím o spôsobe riešenia úpadku, ak nie je v insolvenčnom zákone stanovené inak (napr. v prípade predĺženia lehoty v súvislosti s pohľadávkami vzniknutými pri prenájme bytu).

Započítanie v rámci insolvenčného konania nie je v prvom rade prípustné, ak dlžníkov veriteľ

nie je prihláseným veriteľom, pokiaľ ide o započítateľnú pohľadávku alebo

dostal započítateľnú pohľadávku na základe neúčinného právneho úkonu, alebo

vedel o dlžníkovom úpadku v čase nadobudnutia započítateľnej pohľadávky, alebo

zatiaľ neuhradil splatnú pohľadávku dlžníka do výšky, v akej prevyšuje veriteľovu započítateľnú pohľadávku, alebo

v prípadoch stanovených v predbežnom opatrení insolvenčného súdu.

6 Aké účinky má insolvenčné konanie na zmluvné vzťahy dlžníka?

Zmluvy o vzájomných plneniach

Ak je dlžník v okamihu vyhlásenia konkurzu alebo povolenia reorganizácie či oddĺženia zmluvnou stranou zmluvy o vzájomnom plnení vrátane zmluvy o budúcej zmluve, ktorá v čase vyhlásenia konkurzu alebo povolenia reorganizácie či oddĺženia ešte nebola celkom splnená ani dlžníkom, ani druhou stranou zmluvy, platí, že:

- v rámci konkurzu alebo oddĺženia správca môže zmluvu splniť namiesto dlžníka a žiadať splnenie od druhej strany zmluvy alebo môže odmietnuť plnenie,
- v rámci reorganizácie to isté oprávnenie vykonáva dlžník s dispozičnými právami so súhlasom veriteľského výboru.

V rámci konkurzu alebo oddĺženia platí, že ak sa správca do 30 dní od vyhlásenia konkurzu alebo povolenia oddĺženia nevyjadrí tak, že zmluvu splní, odmietol plnenie; dovedy nemôže druhá strana od zmluvy odstúpiť, ak nie je v zmluve dohodnuté inak. V rámci reorganizácie platí, že dlžník s dispozičným právom, ktorý sa do 30 dní od povolenia reorganizácie nevyjadrí tak, že plnenie odmieta, musí splniť zmluvu o vzájomnom plnení.

Ak má druhá zmluvná strana povinnosť plniť zmluvu ako prvá, môže svoje plnenie odmietnuť až dovedy, keď bude poskytnuté alebo zabezpečené vzájomné plnenie; neplatí to, ak ide o zmluvu uzavretú druhým účastníkom po zverejnení rozhodnutia o úpadku.

Ak správca, respektíve dlžník s dispozičnými právami, odmieta plnenie, môže druhá strana zmluvy uplatňovať náhradu tým spôsobenej škody prihláškou pohľadávky, a to najneskôr do 30 dní odo dňa odmietnutia plnenia. Pohľadávky druhej strany z pokračovania zmluvy po vyhlásení konkurzu sú pohľadávkami voči konkurznej podstate.

Druhá strana zmluvy sa môže domáhať vrátenia čiastočného plnenia, ku ktorému došlo pred rozhodnutím o úpadku, pretože za toto plnenie nedostala od dlžníka vzájomné plnenie.

Zmluvy s presne určeným časom plnenia

Ak bolo dohodnuté, že predmet plnenia, ktorý má trhovú cenu, bude dodaný v presne stanovenom čase alebo v presne určenej lehote, a ak nastane čas plnenia alebo uplynie táto lehota až po vyhlásení konkurzu, nie je možné požadovať splnenie záväzku, ale iba náhradu škody spôsobenej tým, že dlžník záväzok nesplnil. Škodou sa chápe rozdiel medzi dohodnutou cenou a trhovou cenou, ktorá sa platí ku dňu účinnosti vyhlásenia konkurzu v mieste určenom zmluvou ako miesto plnenia. Druhá strana zmluvy môže uplatňovať náhradu škody ako veriteľ prihlásením pohľadávky, a to najneskôr do 30 dní od vyhlásenia konkurzu.

Zmluvy o výpožičke

Ak dlžník uzavrie zmluvu o výpožičke, je správca po vyhlásení konkurzu oprávnený požadovať vrátenie veci aj pred skončením stanoveného času zapožičania.

Nájom, podnájom

Podrobnejšia úprava sa vzťahuje na nájomné zmluvy a zmluvy o podnájme. Okrem iného v tomto prípade platí, že správca je po vyhlásení konkurzu oprávnený vypovedať nájomnú zmluvu alebo zmluvu o podnájme uzavretú dlžníkom v lehote stanovenej zákonom alebo zmluvou, a to aj v prípade, že bola dohodnutá na dobu určitú; vypovedná lehota však nesmie byť dlhšia ako 3 mesiace. Ustanovenia občianskeho zákonníka o tom, v ktorých prípadoch a za akých podmienok môže prenajímateľ vypovedať nájom bytu, týmto nie sú dotknuté.

Dlžníkové návrhy zmlúv pri konkurze, ktoré zatiaľ neprijala druhá strana

Vyhlásením konkurzu zanikajú, ak sa vzťahujú na konkurznú podstatu, doteraz neprijaté dlžníkové návrhy na uzavretie zmluvy a dlžníkové prijatie návrhov zmlúv, pokiaľ už nevznikla zmluva na ich základe. Návrhy zmlúv, ktoré dlžník v čase vyhlásenia konkurzu ešte neprijal, môže prijať iba správca.

Výhrada vlastníctva

Ak dlžník pred vyhlásením konkurzu vec predal s výhradou vlastníctva a kupujúcemu ju odovzdal, môže kupujúci vec vrátiť alebo trvať na zmluve. Ak dlžník pred vyhlásením konkurzu kúpil a prevzal vec s výhradou vlastníctva bez toho, aby k nej nadobudol vlastnícke právo, nemôže predávajúci uplatniť vrátenie veci, ak správca splní povinnosti podľa zmluvy bez zbytočného odkladu po tom, ako ho na to predávajúci vyzval.

7 Aké účinky má insolvenčné konanie na konania začaté jednotlivými veriteľmi (s výnimkou prebiehajúcich súdnych konaní)?

So začatím insolvenčného konania sa spájajú tieto účinky:

pohľadávky a iné práva týkajúce sa konkurznej podstaty nemôžu byť uplatnené žalobou, ak je možné ich uplatniť prihláškou,

právo na uspokojenie zo zábezpeky, ktoré sa týka majetku vo vlastníctve dlžníka alebo majetku spadajúceho do konkurznej podstaty, možno vykonať a znovu nadobudnúť len za podmienok stanovených v insolvenčnom zákone. Toto platí aj pri zriadení sudcovského záložného práva na nehnuteľnostiach alebo exekučného záložného práva na nehnuteľnostiach, ktoré bolo navrhnuté po začiatku insolvenčného konania,

výkon rozhodnutia alebo exekúciu, ktoré by postihli majetok vo vlastníctve dlžníka, ako aj iný majetok, ktorý spadá do konkurznej podstaty, je možné nariadiť alebo začať, nie je možné ich však vykonať; v prípade pohľadávok voči konkurznej podstate a pohľadávok, ktoré sú postavené na rovnakú úroveň, je však možné vykonať rozhodnutie alebo exekúciu, ktoré by postihovali majetok spadajúci do konkurznej podstaty dlžníka, na základe rozhodnutia insolvenčného súdu a s obmedzeniami, ktoré toto rozhodnutie stanovuje,

nie je možné uplatniť existujúce právo na základe dohody veriteľa a dlžníka na výplatu zrážok zo mzdy alebo iných príjmov, s ktorými sa pri výkone rozhodnutia nakladá ako so mzdou alebo platom.

8 Aké účinky má konkurzné konanie na pokračovanie súdnych sporov, ktoré nie sú ukončené v čase začatia insolvenčného konania?

Rozhodnutím o úpadku sa prerušujú súdne a rozhodcovské konania o pohľadávkach a iných právach týkajúcich sa konkurznej podstaty, ktoré majú byť v insolvenčnom konaní uplatnené prihláškou alebo na ktoré sa v insolvenčnom konaní nazerá ako na prihlásené, prípadne o pohľadávkach, ktoré sa v insolvenčnom konaní neuspokojujú. Ak nie je stanovené inak, v týchto konaniach nie je možné pokračovať v čase, keď trvajú účinky rozhodnutia o úpadku.

9 Aké sú hlavné charakteristiky účasti veriteľov v insolvenčnom konaní?

Zásady súvisiace s účasťou veriteľov

Insolvenčné konanie je založené okrem iného na nasledujúcich zásadách, ktoré sa týkajú účasti veriteľov:

insolvenčné konanie musí byť vedené tak, aby žiaden z účastníkov nebol nespravodlivo poškodený ani nedovoľene zvýhodnený a aby sa dosiahlo rýchle, hospodárne a čo najrýchlejšie uspokojenie veriteľov,

veritelia, ktorí majú podľa zákona v princípe rovnaké alebo podobné postavenie, majú pri insolvenčnom konaní rovnocenné možnosti,

ak v zákone nie je stanovené inak, nie je možné práva veriteľa nadobudnuté v dobrej viere pred začiatkom insolvenčného konania obmedziť rozhodnutím insolvenčného súdu ani postupom správcu,

veritelia majú povinnosť zdržať sa konania smerujúceho k uspokojeniu ich pohľadávok mimo insolvenčného konania okrem prípadov, keď to dovoľuje zákon.

Veriteľské orgány

Veriteľské orgány sú:

schôdza veriteľov,

veriteľský výbor (alebo zástupca veriteľov).

Schôdza veriteľov má právo voliť a odvolávať členov veriteľského výboru a jeho náhradníkov (alebo zástupcu veriteľov). Schôdza veriteľov si môže vyhradiť čokoľvek, čo patrí do pôsobnosti veriteľských orgánov. Ak sa neustanoví veriteľský výbor ani zástupca veriteľov a ak v zákone nie je stanovené inak, schôdza veriteľov vykonáva aj ich pôsobnosť.

Ak je prihlásených viac ako 50 veriteľov, schôdza veriteľov má povinnosť ustanoviť veriteľský výbor. Ak to nie je povinné, môže ho nahradiť zástupcom veriteľov.

Veriteľský výbor vykonáva pôsobnosť veriteľských orgánov s výnimkou vecí, ktoré patria do pôsobnosti schôdze veriteľov alebo ktoré si schôdza veriteľov vyhradila. Veriteľský výbor predovšetkým dozerá na činnosť správcu a má oprávnenie podávať insolvenčnému súdu návrhy týkajúce sa priebehu insolvenčného konania. Veriteľský výbor chráni spoločný záujem veriteľov a v súčinnosti so správcom prispieva k naplneniu účelu insolvenčného konania. Ustanovenia o veriteľskom výbore platia analogicky pre zástupcu veriteľov.

Skupiny veriteľov

Zákon rozlišuje zabezpečených a nezabezpečených veriteľov.

Zabezpečeným veriteľom je veriteľ, ktorého pohľadávka je zabezpečená majetkom spadajúcim do konkurznej podstaty, a to iba záložným právom, zádržným právom, obmedzením prevodu nehnuteľnosti, zabezpečovacím prevodom práva, postúpením pohľadávky na zabezpečenie alebo analogickým právom podľa zahraničnej právnej úpravy.

Zabezpečení veritelia majú možnosť významne ovplyvňovať priebeh insolvenčného konania. Na prijatie uznesení o spôsobe riešenia úpadku (konkurzom alebo reorganizáciou) dlžníka – podnikateľa, v prípade ktorého je podľa insolvenčného zákona prípustná reorganizácia, musí na schôdzi veriteľov hlasovať najmenej polovica všetkých prítomných zabezpečených (a analogicky aj nezabezpečených) veriteľov počítaná podľa výšky ich pohľadávok, okrem prípadu, keby za ne hlasovalo aspoň 90 % všetkých prítomných veriteľov, počítaných podľa výšky pohľadávok. Zabezpečený veriteľ má navyše možnosť vydávať osobe s dispozičnými právami pokyny pri správe predmetu zabezpečenia, ktorými je táto osoba viazaná, ak ich cieľom je náležitá správa. Správca je takisto viazaný pokynmi zabezpečeného veriteľa smerujúcimi k speňaženiu predmetu zabezpečenia. Správca môže tieto pokyny odmietnuť, ak je presvedčený, že predmet zabezpečenia je možné speňažiť výhodnejšie; v takom prípade požiada insolvenčný súd o ich preskúmanie v rámci dozornej činnosti. Speňažením vecí, práva, pohľadávky alebo inej majetkovej hodnoty v insolvenčnom konaní zaniká zabezpečenie pohľadávky zabezpečeného veriteľa, a to aj v prípade, že nepodal prihlášku svojej pohľadávky.

Zabezpečení veritelia sa v zásade uspokojujú zo 100 % výnosu speňaženia po odčítaní sumy pripadajúcej na odmenu správcu a nákladov na správu a speňaženie, a to kedykoľvek v priebehu konania. Rešpektuje sa pritom čas vzniku zabezpečenia. Neuspokojená časť pohľadávok zabezpečených veriteľov v konkurze nezaniká, ale uspokojuje sa v pomere k pohľadávkam nezabezpečených veriteľov a v rovnakom čase ako tieto pohľadávky.

Nezabezpečení sú všetci ostatní veritelia. Ich postavenie v insolvenčnom konaní je slabšie a očakávaná výška uspokojenia pohľadávok vyplývajúca zo štatistických údajov je spravidla podstatne nižšia.

10 Ako môže správca využívať a scudzovať majetok z konkurznej podstaty?

Správca môže používať majetok v konkurznej podstate v rámci konkurzu. V tomto prípade naň prechádza oprávnenie nakladať s konkurznou podstatou, ako aj výkon práv a plnenie povinností, ktoré prináležia dlžníkovi, ak súvisia s konkurznou podstatou. Správca vykonáva predovšetkým práva akcionára súvisiace s akciami zahrnutými do konkurznej podstaty, rozhoduje o obchodnom tajomstve a inej mlčanlivosti, vystupuje voči dlžníkovým zamestnancom ako zamestnávateľ, zabezpečuje fungovanie dlžníkového podniku, vedenie účtovníctva a plnenie daňových povinností. Jeho úlohou je spravidla speňaženie konkurznej podstaty.

V rámci reorganizácie a oddĺženia tieto práva, hoci s významným obmedzením, zostávajú dlžníkovi.

11 Ktoré pohľadávky možno prihlásiť voči konkurznej podstate dlžníka, a akým spôsobom sa zaobchádza s pohľadávkami vzniknutými po začatí insolvenčného konania?

Pohľadávky proti konkurznej podstate a pohľadávky, ktoré sú postavené na rovnakú úroveň, môžu byť uhradené v plnej výške kedykoľvek po rozhodnutí o úpadku.

Rozlišujú sa:

pohľadávky proti konkurznej podstate, ktoré vznikli po začatí insolvenčného konania alebo po vyhlásení moratória (predovšetkým náhrada hotovostných výdavkov a odmena predbežného správcu, likvidátora dlžníka a členov veriteľského výboru, pohľadávky veriteľov z úverového financovania),

pohľadávky proti konkurznej podstate, ktoré vznikli po rozhodnutí o úpadku (predovšetkým hotovostné výdavky a odmena správcu, dane, poplatky, poisťné na sociálne zabezpečenie a príspevok na štátnu politiku zamestnanosti a poisťné na verejné zdravotné poistenie),

pohľadávky postavené na úroveň pohľadávok proti konkurznej podstate (predovšetkým pracovnoprávne pohľadávky dlžníkových zamestnancov, pohľadávky veriteľov na výživnom zo zákona).

12 Aké sú pravidlá prihlasovania, overovania a schvaľovania pohľadávok?

Prihlasovanie pohľadávok

Veritelia podávajú prihlášky pohľadávok na insolvenčnom súde na predpísanom formulári od začatia insolvenčného konania až do uplynutia lehoty stanovenej v rozhodnutí o úpadku, ktorá je pre všetky spôsoby riešenia úpadku stanovená na dva mesiace. Na pohľadávky prihlásené po uplynutí stanovenej lehoty insolvenčný súd neprihliada a takéto pohľadávky sa v insolvenčnom konaní neuspokojujú. Prihlasujú sa aj pohľadávky, ktoré už boli uplatnené na súde, ako aj vykonateľné pohľadávky vrátane tých, ktoré sa vymáhajú výkonom rozhodnutia alebo exekúciou. Veriteľ, ktorý podal prihlášku pohľadávky alebo ktorý sa považuje za prihláseného veriteľa, môže kedykoľvek v priebehu insolvenčného konania stiahnuť prihlášku pohľadávky.

Prihláška pohľadávky musí obsahovať vysvetlenie vzniku a výšky prihlasovanej pohľadávky. Pohľadávka musí byť vždy vyčíslená v peňažnom vyjadrení, aj keď ide o nepeňažnú pohľadávku. K prihláške pohľadávky je potrebné pripojiť listiny, na ktoré sa navrhovateľ v prihláške odvoláva. Vykonateľnosť pohľadávky sa preukazuje verejnou listinou.

Prihláška pohľadávky má na plynutie lehoty na premlčanie alebo na zánik práva rovnaké účinky ako žaloba alebo iné uplatnenie práva na súde, a to odo dňa, keď bola doručená na insolvenčný súd.

Za správnosť údajov uvedených v prihláške pohľadávky zodpovedá veriteľ. Insolvenčný súd môže na návrh správcu sankcionovať nadhodnotenie skutočnej výšky prihlásenej pohľadávky (o viac ako 100 %) uložením povinnosti zaplatiť v prospech konkurznej podstaty sumu, ktorú stanoví s ohľadom na všetky okolnosti prihlásenia a preskúmania pohľadávky, najviac však sumu, o ktorú prihlásená suma prevyšovala rozsah, v ktorom bola zistená.

Na veriteľovo právo na uspokojenie prihlásenej pohľadávky zo zabezpečenia sa neberie ohľad, ak bola prihlásená v inom poradí, ako mala byť, alebo ak pred jej preskúmaním vyjde najavo, že miera jej zabezpečenia bola nadhodnotená o viac ako 100 %. Aj v tomto prípade môže byť veriteľ insolvenčným súdom penalizovaný uložením povinnosti zaplatiť (peňažnú) sumu, a to v prospech zabezpečených veriteľov, ktorí už prihlásili pohľadávku so zabezpečením, ktoré sa viaže k rovnakému majetku. Jej výšku insolvenčný súd určí s ohľadom na všetky okolnosti uplatnenia a preskúmania práva na uspokojenie zo zabezpečenia, maximálne však do výšky, o ktorú hodnota zabezpečenia uvedená v prihláške prevýšila hodnotu zisteného zabezpečenia.

Preskúmanie prihlásených pohľadávok

Podané prihlášky pohľadávok najskôr preskúma správca. Ten ich posudzuje predovšetkým podľa priložených dokladov a podľa účtovníctva dlžníka alebo jeho evidencie vedenej podľa osobitného právneho predpisu. Ďalej správca vyzve dlžníka, aby sa k prihláseným pohľadávkam vyjadril. V prípade potreby pohľadávky preverí, pričom využije súčinnosť orgánov, ktoré sú povinné mu ju poskytnúť.

Ak má prihláška pohľadávky nedostatky alebo je neúplná, správca vyzve veriteľa, aby ju opravil alebo doplnil do 15 dní, (ak nestanoví dlhšiu lehotu) a poučí ho, ako má opravu alebo doplnenie vykonať. Prihlášky pohľadávok, ktoré sa riadne a včas nedoplnia alebo neopravia, predloží správca insolvenčnému súdu na rozhodnutie o tom, že na prihlášku sa nebude prihliadať. Veriteľ o tom musí byť poučený.

Správca vytvorí zoznam prihlásených pohľadávok. Zabezpečení veritelia sa v zozname uvádzajú osobitne. V prípade pohľadávok, ktoré správca popiera, to výslovne uvedie. V prípade každého veriteľa musia byť uvedené údaje potrebné na jeho identifikáciu a údaje na posúdenie dôvodu vzniku, výšky a poradia jeho pohľadávky; v prípade zabezpečených veriteľov sa navyše uvádza dôvod a spôsob zabezpečenia.

Zoznam prihlásených pohľadávok zverejní insolvenčný súd v insolvenčnom registri pred dňom uskutočnenia konania o overení. Insolvenčný súd ďalej bez zbytočného odkladu zverejní v insolvenčnom registri každú zmenu zoznamu prihlásených pohľadávok.

Preskúmanie prihlásených pohľadávok sa potom uskutoční na konaní o overení nariadenom insolvenčným súdom. Termín a miesto konania o overení určí insolvenčný súd v rozhodnutí o úpadku. Veriteľ môže až do skončenia konania o overení, ak jeho pohľadávka nie je zistená, meniť výšku prihlasovanej pohľadávky. Nemôže však meniť príčinu vzniku prihlasovanej pohľadávky ani jej poradie.

Popretie pohľadávky

Pravosť, výšku a poradie všetkých prihlásených pohľadávok môže poprieť: a) správca; b) dlžník alebo c) prihlásený veriteľ.

Popretie veriteľovej pohľadávky iným prihláseným veriteľom musí mať rovnaké formálne prvky ako žaloba podľa Občianskeho súdneho poriadku a musí byť z neho zrejmé, či popiera pravosť, výšku alebo poradie pohľadávky. Podáva sa na predpísanom formulári.

Insolvenčný zákon rozoznáva tieto druhy popretia:

popretie pravosti pohľadávky – namieta sa, že pohľadávka nevznikla alebo že už celkom zanikla, alebo že je celkom premlčaná,

popretie výšky pohľadávky – namieta sa, že dlžníkov záväzok je nižší ako prihlásená suma (ten, kto popiera výšku pohľadávky, musí súčasne uviesť, aká je v skutočnosti výška pohľadávky),

popretie poradia pohľadávky – namieta sa, že pohľadávka má menej výhodné poradie, ako je poradie uvedené v prihláške pohľadávky, alebo sa popiera právo na uspokojenie pohľadávky zo zabezpečenia (ten, kto popiera poradie pohľadávky, musí súčasne uviesť, v akom poradí má byť pohľadávka uspokojená).

Ak jeden prihlásený veriteľ poprie pohľadávku iného prihláseného veriteľa, stávajú sa z týchto veriteľov účastníci incidenčného sporu. Správca, ktorý chce pomôcť niektorej zo strán incidenčného sporu, na ktorom sa nezúčastňuje, má k dispozícii nástroj vedľajšieho účastníctva.

O otázke pravosti, výšky a poradia popretých pohľadávok rozhodne insolvenčný súd.

13 Aké sú pravidlá rozdelenia výťažku? Aké je poradie pohľadávok a práv veriteľov?

K speňaženiu konkurznej podstaty dochádza v rámci konkurzu. Rozumie sa tým premena všetkého majetku, ktorý do nej spadá, na peňažné prostriedky určené na pomerné uspokojenie veriteľov. Speňaženie konkurznej podstaty uskutočňuje správca. Je k nemu však možné prikočiť až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o vyhlásení konkurzu a po prvej schôdzi veriteľov. Výnimku predstavujú veci bezprostredne ohrozené skazou alebo znehodnotením; výnimku aj z iných dôvodov môže povoliť aj insolvenčný súd. Speňažením konkurznej podstaty zanikajú účinky nariadenia výkonu rozhodnutia alebo exekúcie a ostatné nedostatky spôsobované speňažovaným majetkom, ak nie je v zákone stanovené inak.

Konkurznú podstatu je možné speňažiť

verejnou dražbou,

predajom hnutelných vecí a nehnuteľností podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o výkone rozhodnutia.

predajom majetku mimo dražby,

dražbou, ktorú vykoná súdny exekútor.

Ak dosiahnutý výnos zo speňaženia konkurznej podstaty nestačí na upokojenie všetkých pohľadávok, uspokojí sa najskôr odmena a hotovostné výdavky správcu, potom pohľadávky veriteľov vzniknuté počas trvania moratória a pohľadávky veriteľov z úverového financovania, potom náklady spojené s udržiavaním a správou konkurznej podstaty (pomerne) a pracovnoprávne pohľadávky zamestnancov dlžníka, potom pohľadávky veriteľov na výživnom a napokon pohľadávky na náhradu škody na zdraví. Ostatné pohľadávky sa uspokojia pomerne.

Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o schválení konečnej správy predloží správca insolvenčnému súdu návrh rozvrhového uznesenia, v ktorom uvedie, koľko má byť vyplatené na každú pohľadávku uvedenú v upravenom zozname prihlásených pohľadávok. Na základe toho vydá insolvenčný súd rozvrhové uznesenie, v ktorom určí sumy, ktoré sa majú vyplatiť veriteľom. Všetci veritelia zahrnutí do rozvrhu sa uspokojia pomerne s ohľadom na výšku ich pohľadávky tak, ako bola zistená. Pred rozvrhom sa uspokojia doteraz nezaplatené pohľadávky, ktoré je možné uspokojovať kedykoľvek v priebehu konkurzného konania, a to

pohľadávky proti konkurznej podstate – hotovostné výdavky a odmenu správcu, náklady spojené s údržbou a správou konkurznej podstaty, dane, poplatky, príspevky na sociálne zabezpečenie dlžníka, príspevok na štátnu politiku zamestnanosti, poisťné na verejné zdravotné poistenie atď.

pohľadávky postavené na rovnakú úroveň – pracovnoprávne pohľadávky zamestnancov dlžníka, pohľadávky veriteľov na náhradu za škody na zdraví, pohľadávky štátu atď.;

zabezpečené pohľadávky.

14 Aké sú podmienky a účinky ukončenia insolvenčného konania (najmä ukončenia vyrovnaním)?

Ukončenie konkurzu

V závere speňaženia konkurznej podstaty správca predloží insolvenčnému súdu konečnú správu. Konečná správa správcu musí obsahovať celkovú charakteristiku jeho činnosti s vyčíslením jej finančných výsledkov. Výsledkom konečnej správy správcu musí byť vyčíslenie sumy, ktorá sa má rozdeliť medzi veriteľov, a označenie týchto veriteľov s údajom o výške ich podielov na tejto sume. Súčasne s konečnou správou predloží správca insolvenčnému súdu aj vyúčtovanie svojej odmeny a výdavkov.

Insolvenčný súd preskúma konečnú správu správcu a jeho vyúčtovanie a odstráni po vypočítaní správcu chyby a nezrovnalosti, ktoré sa v nej nachádzajú.

O konečnej správe správcu po úprave informuje insolvenčný súd účastníkov konania tak, že ju zverejní vyhlásením. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o schválení konečnej správy predloží správca insolvenčnému súdu návrh rozvrhového uznesenia, v ktorom uvedie, koľko má byť vyplatené na každú pohľadávku uvedenú v upravenom zozname prihlásených pohľadávok. Insolvenčný súd potom vydá rozvrhové uznesenie, v ktorom určí sumy, ktoré sa majú vyplatiť veriteľom. Všetci veritelia zahrnutí do rozvrhu sa uspokojia pomerne s ohľadom na výšku ich pohľadávky tak, ako bola zistená. V rozvrhovom uznesení určí insolvenčný súd správcovi lehotu na jeho splnenie. Lehota nesmie byť dlhšia ako 2 mesiace od nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Konkurzné konanie sa ukončí tak, že po prijatí správy správcu o splnení rozvrhového uznesenia insolvenčný súd rozhodne o zrušení konkurzu. Súd rozhodne o zrušení konkurzu aj v niektorých ďalších prípadoch stanovených zákonom, napr. v prípade, že majetok úpadcu vôbec nepostačuje na úhradu pohľadávok veriteľov. Insolvenčné konanie končí nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa zrušuje konkurz.

Ukončenie reorganizácie

Reorganizácia končí rozhodnutím insolvenčného súdu, ktorým súd vezme na vedomie splnenie reorganizačného plánu alebo jeho dôležitých častí. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Reorganizácia sa môže skončiť aj rozhodnutím insolvenčného súdu o zmene reorganizácie na konkurz, čo sa stáva v zákonom stanovených prípadoch, ktoré sa týkajú predovšetkým problémov pri schvaľovaní a dodržiavaní reorganizačného plánu. O zmene reorganizácie na konkurz nemôže insolvenčný súd rozhodnúť, ak bol v dôležitých bodoch splnený plán reorganizácie. Proti rozhodnutiu súdu o zmene reorganizácie na konkurz sa môže odvolať dlžník,

navrhovateľ reorganizácie, správca a veriteľský výbor. Rozhodnutím insolvenčného súdu o zmene reorganizácie na konkurz začínajú platiť účinky spojené s vyhlásením konkurzu, ak insolvenčný súd vo svojom rozhodnutí neurčí podmienky tejto premeny inak.

Ukončenie oddĺženia

Oddĺženie končí rozhodnutím insolvenčného súdu, ktorým súd vezme na vedomie splnenie oddĺženia, inak rozhodne o nesplnení oddĺženia. Odvolanie proti tomuto rozhodnutiu môže podať dlžník, správca alebo veriteľia. Ak insolvenčný súd rozhodne o splnení oddĺženia a dlžník splní všetky povinnosti podľa schváleného spôsobu oddĺženia riadne a včas, insolvenčný súd spojí s rozhodnutím o splnení oddĺženia rozhodnutie, ktorým dlžníka oslobodí od platenia pohľadávok zahrnutých do oddĺženia v rozsahu, v ktorom dosiaľ neboli uspokojené. Oslobodenie sa nevzťahuje na pohľadávky, ktoré vznikli po rozhodnutí o úpadku.

Oddĺženie môže skončiť aj tak, že súd zruší schválené oddĺženie. Súčasne buď rozhodne o riešení dlžníkovho úpadku konkurzom, alebo zastaví insolvenčné konanie, ak je dlžník úplne bez prostriedkov. K zrušeniu schváleného oddĺženia dochádza v zákonom stanovených prípadoch, ktoré sa vzťahujú predovšetkým na neplnenie podmienok oddĺženia dlžníkom.

15 Aké majú veritelia práva po ukončení insolvenčného konania?

V prípade konkurzu na majetok fyzickej osoby (kedykoľvek po zrušení konkurzu) alebo právnickej osoby (do okamihu jej zániku na základe vymazania z verejného registra) môže po zrušení konkurzu dôjsť k nariadeniu exekúcie alebo výkonu rozhodnutia z dôvodu zistenej pohľadávky nepopretej dlžníkom a neuspokojenej v priebehu konkurzného konania. Pri podaní návrhu na výkon rozhodnutia je potrebné predložiť iba tzv. prezkumný list (doklad o prihlásení pohľadávky) a protokol o preskúmaní predmetnej pohľadávky v rámci konkurzného konania. Toto právo sa premlčí desať rokov od zrušenia konkurzu, premlčacia lehota začína dňom nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o zrušení konkurzu.

V prípade reorganizácie platí, že po skončení účinnosti reorganizačného plánu je možné proti dlžníkovi nariadiť a uskutočniť výkon rozhodnutia alebo exekúciu na vymoženie pohľadávky stanovenej v reorganizačnom pláne. Ak však bola táto pohľadávka popretá, je možné výkon rozhodnutia alebo exekúciu viesť iba v prípade nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia insolvenčného súdu o zistení tejto pohľadávky; toto rozhodnutie musí byť priložené k návrhu.

V prípade oddĺženia platí, že po skončení oddĺženia a priznaní oslobodenia od platenia zostávajúcich pohľadávok nie je možné uplatniť zvyšné pohľadávky veriteľov výkonom rozhodnutia alebo exekúciou. V tomto prípade je nepodstatné, či bol veriteľ počas oddĺženia uspokojený čiastočne alebo či vôbec neprihlásil svoju pohľadávku do insolvenčného konania.

16 Kto má hradiť trovy insolvenčného konania?

Náklady – zahŕňajú predovšetkým odmenu a hotovostné výdavky správcu – by sa mali kryť z konkurznej podstaty, t. j. mal by ich znášať dlžník.

Keďže konkurzná podstata nie vždy stačí na pokrytie nákladov, insolvenčný súd môže pred rozhodnutím o insolvenčnom návrhu nariadiť navrhovateľovi insolvenčného konania, aby v stanovenej lehote zaplatil zálohu na náklady insolvenčného konania, ak je to nevyhnutné na krytie nákladov a prostriedky nie je možné zabezpečiť inak; platí to aj vtedy, keď je zrejmé, že dlžník nemá žiaden majetok. V zákone je stanovená horná hranica možnej výšky zálohy. Ak je navrhovateľov insolvenčného konania niekoľko, majú povinnosť zaplatiť zálohu spoločne a nerozdielne.

Ak konkurzná podstata nepostačuje na uhradenie nákladov, hradí sa zvyšná časť zo zálohy na náklady insolvenčného konania, t. j. na účet navrhovateľa.

Ak náklady nepokryje ani záloha, náklady uhradí štát, ale odmenu správcu iba do výšky 50 000 CZK a hotovostné výdavky správcu len do výšky 50 000 CZK.

17 Aké sú pravidlá týkajúce sa neplatnosti, odporovateľnosti alebo nevyvážateľnosti právnych úkonov, ktoré poškodzujú kolektívny záujem veriteľov?

Neúčinné sú právne úkony, ktorými dlžník kráti možnosť uspokojenia veriteľov alebo zvýhodňuje niektorých veriteľov na úkor iných. Za právny úkon sa považuje aj opomenutie zo strany dlžníka. Medzi týmito neúčinnými úkonmi sa rozlišujú tri kategórie: a) právne úkony bez primeraného vzájomného plnenia; b) zvýhodňujúce právne úkony, v dôsledku ktorých niektorý veriteľ dosiahne vyššie uspokojenie na úkor ostatných veriteľov než uspokojenie, ktoré by mu prislúchalo v konkurze; c) právne úkony, ktorými dlžník úmyselne kráti uspokojenie veriteľa, ak bol tento úmysel druhej strane známy alebo jej s ohľadom na všetky okolnosti musel byť známy.

Ak nie je v insolvenčnom zákone stanovené inak, neúčinnosť právnych úkonov dlžníka vrátane tých, ktoré sú v insolvenčnom zákone označené za neúčinné a ktoré dlžník vykonal potom, ako sa účinky spojené s vyhlásením insolvenčného konania stali uplatniteľnými, sa stanoví rozhodnutím insolvenčného súdu o žalobe správcu, ktorou sa odporuje dlžníkovým právnym úkonom (odporovacia žaloba). Správca môže podať odporovaciu žalobu v lehote jedného roku odo dňa, keď začnú platiť účinky rozhodnutia o úpadku. Ak ju nepodá v tejto lehote, nárok na odporovanie zanikne. Dlžníkové plnenie z neúčinných právnych úkonov prípadne do konkurznej podstaty nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo vyhovené odporovacej žalobe.

Neúčinnosťou právneho úkonu nie je dotknutá jeho platnosť; v insolvenčnom konaní však dlžníkové plnenie z neúčinných právnych úkonov spadá do konkurznej podstaty. Ak nie je možné do konkurznej podstaty vydať pôvodné dlžníkové plnenie z neúčinného právneho úkonu, musí byť poskytnutá rovnocenná náhrada.

Pre insolvenčný súd nie je záväzná rozhodnutie iného súdu ani iného orgánu, ktorým sa v priebehu insolvenčného konania rozhodlo o neplatnosti právneho úkonu týkajúceho sa majetku alebo záväzkov dlžníka, ani iná forma takéhoto rozhodnutia. V priebehu insolvenčného konania posudzuje neplatnosť takého právneho úkonu iba insolvenčný súd. Ak bola neplatnosť právneho úkonu týkajúceho sa majetku alebo záväzkov dlžníka následne potvrdená rozhodnutím, musí byť majetkový prospech získaný plnením vydaný späť do konkurznej podstaty.

Ak bola neplatnosť právneho úkonu týkajúceho sa majetku alebo záväzkov dlžníka potvrdená rozhodnutím súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť pred začatím insolvenčného konania, považuje sa právny úkon, ktorého sa rozhodnutie týka, za neplatný aj v insolvenčnom konaní.

Osobitné pravidlá týkajúce sa určitých kategórií pohľadávok

Osobitné pravidlá sa uplatňujú na tieto kategórie pohľadávok:

pohľadávky proti konkurznej podstate, ktoré vznikli po začatí insolvenčného konania alebo po vyhlásení moratória,

pohľadávky proti konkurznej podstate, ktoré vznikli po rozhodnutí o úpadku,

pohľadávky rovnocenné s pohľadávkami proti konkurznej podstate,

podriadené pohľadávky,

pohľadávky akcionárov alebo členov dlžníka vyplývajúce z ich účasti v spoločnosti alebo v družstve,

pohľadávky, ktoré sú v insolvenčnom konaní úplne vylúčené z uspokojovania.

Posledná aktualizácia: 03/11/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu.

Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.